

تلنگر

سمیه افشین فر

معلولان باید در مدیریت بحران دیده شوند

بامداد روز جمعه وقتی شعله‌های آتش منزل مسکونی در جنت آباد تهران را می‌سوزاند کسی گمان نمی‌کرد زنی معلول در میان شعله‌ها گرفتار شده است. هر چند تالان‌های آتش‌نشان جوان که جان در راه نجات این زن سالمند معلول داد هم موفقیت‌آمیز نبود و هر دو طعم مرگ را چشیدند ولی به نظر خبر مرگ زن معلول در میان هزاران خبر روزنامه‌ها و خبرگزاری‌ها کم شد، خبری که می‌توانست تلنگری باشد برای دست اندرکاران امور معلولان. بنابراین در اینجا به چند نکته اشاره می‌کنیم چرا که به هر حال یک زن و یک معلول هر چند سالمند گرفتار حادثه‌ای شده و فوت کرده است در حالی که شاید می‌توانستیم جلوان حادثه را بگیریم. بر همگان پوشیده نیست که افراد دارای معلولیت در طبعاً افراد آسیب‌پذیر قرار می‌گیرند و طبعاً افراد آسیب‌پذیر نیازمند حمایت و توجه ویژه هستند.

یک فرد معلول جسمی - حرکتی یا یک نابینا و ناشنوا یا یک معلول ذهنی در زمان وقوع هر حادثه‌ای نیازمند توجه ویژه و کمک‌های فوری است. طبیعی است که در هر کدام از سطوح مختلف معلولیت متفاوت فروش می‌رسانند، ضمن رعایت اصل شکیل بودن، تماماً از موادی استفاده می‌کنند که قابل تجزیه باشند. انواع پلاستیک در بسته بندی‌های آنها جا ندارد و بسته‌ها، همگی از پارچه و مقوا ساخته می‌شوند.»

آثاری که در این سایت به فروش می‌روند، از این قاعده مستثنی نیستند. مسکونی افراد عادی سرعت از پله‌ها پایین می‌روند ولی یک فرد که روی ویلچر نشسته در شرایطی که هر کسی به فکر نجات جان خود است، نمی‌تواند ریسک کند و بیا ویلچر از محل اقامتش خارج شود. با یک فرد نابینا و ناشنوا نیازمند این است تا به طور خاص از علائم و هشدارها آگاهی یابد و متأسفانه عموماً در حوادث و بلایای طبیعی بیشترین خسارت جانی به این افراد وارد می‌شود این در حالی است که متأسفانه آموزش‌های خاصی در زمینه کمک‌های اولیه و اقدامات مؤثر در زمان حوادث به افراد دارای معلولیت داده نمی‌شود و بسیاری از این افراد در زمان وقوع حوادث مختلف کوچکترین اطلاعی از اقدامات اولیه ندارند و به همین ترتیب طبیعی است که در زمان حوادث بیشترین آسیب را نیز می‌بینند

متأسفانه حتی بسیاری از دست اندرکاران امور امداد و نجات نیز نمی‌دانند که در صورت حضور یک فرد معلول چگونه باید برای کمک به او اقدام کنند و همین امر متأسفانه گاه باعث به وجود آمدن معلولیت دیگر برای فرد شده است. این مسأله تنها شامل حال افراد معلول نمی‌شود، چرا که افراد سالمند و کودکان نیز زمره افراد آسیب‌پذیر قرار دارند و هر کدام از این گروه‌ها در برنامه‌های مدیریت بحران باید دیده شوند هر چند در مورد معلولان به نظر باید توجه ویژه‌ای صورت بگیرد، چرا که متأسفانه هنوز آمار دقیقی از افراد دارای معلولیت وجود ندارد! هنوز در زمان وقوع حادثه معلوم نیست که چند فرد دارای معلولیت در محل حادثه حضور دارند. از طرف دیگر افراد بسیاری نیز طی حوادث دچار معلولیت می‌شوند و اقدامات اولیه برای این افراد هم بسیار مهم و ضروری است. بنابراین رسیدگی و توجه به هر کدام از موارد فوق در برنامه‌ریزی‌های دست اندرکاران امور معلولان در زمان‌های بحران چه کوچک و چه بزرگ می‌تواند به نجات یک نفر بینجامد. کافی است مدیران بحران لحظه‌ای، فقط لحظه‌ای به تعداد افراد دارای معلولیت در تهران فکر کنند و یک حادثه بزرگ مثل زلزله را تصور نمایند آن وقت شاید به لزوم آموزش به افراد دارای معلولیت یقین پیدا کنند.

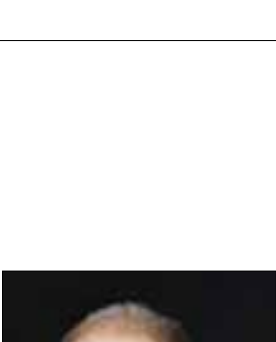
این ترتیب می‌توانیم اثری هر چند کوچک، در کاهش ترافیک و آلودگی هوا داشته باشیم. دومین مورد که این روزها در بسیاری از فروشگاه‌هایی که شعار بازگشت به طبیعت را مطرح می‌کنند دیده می‌شود این است که در طراحی بسته‌بندی برای آثاری که به فروش می‌رسانند، ضمن رعایت اصل شکیل بودن، تماماً از موادی استفاده می‌کنند که قابل تجزیه باشند. انواع پلاستیک در بسته بندی‌های آنها جا ندارد و بسته‌ها، همگی از پارچه و مقوا ساخته می‌شوند.»

آثاری که در این سایت به فروش می‌روند، از این قاعده مستثنی نیستند. مسکونی افراد عادی سرعت از پله‌ها پایین می‌روند ولی یک فرد که روی ویلچر نشسته در شرایطی که هر کسی به فکر نجات جان خود است، نمی‌تواند ریسک کند و بیا ویلچر از محل اقامتش خارج شود. با یک فرد نابینا و ناشنوا نیازمند این است تا به طور خاص از علائم و هشدارها آگاهی یابد و متأسفانه عموماً در حوادث و بلایای طبیعی بیشترین خسارت جانی به این افراد وارد می‌شود این در حالی است که متأسفانه آموزش‌های خاصی در زمینه کمک‌های اولیه و اقدامات مؤثر در زمان حوادث به افراد دارای معلولیت داده نمی‌شود و بسیاری از این افراد در زمان وقوع حوادث مختلف کوچکترین اطلاعی از اقدامات اولیه ندارند و به همین ترتیب طبیعی است که در زمان حوادث بیشترین آسیب را نیز می‌بینند

[علیرضا موحضوب]

کافی را کسب کند و بعد اقدام به خرید کند. همان طور که اشاره شد بر همگان آشکار است که امروزه تهیه هدیه یا خرید کردن برای افراد عادی نیز مستلزم صرف وقت و هزینه زیادی است به اضافه ایجاد آلودگی زیست محیطی، به همین خاطر است که در دنیا همه به سمت خریدهای آنلاین می‌روند. «این ایده، از دو گسترش و رونق فروشگاه‌های آنلاین، به چنین مکان‌هایی مراجعه می‌کنند، به توضیحات و سلیقه فروشنده اعتماد کنند که در بیشتر مواقع هم در این فروشگاه اینترنتی اطلاعات

[جلیل مختار]

استفاده از سایت‌هایی که محوریت اصلی شان تصویر و عکس باشد همیشه برای نابینایان دردسرساز بوده است اما مدیر سایت که یک نابینا باشد، قطعاً در طراحی هایش، هم‌عناش را هم در نظر می‌گیرد: «من در طراحی این سایت سعی کرده‌ام تمامی جوانب دسترس‌پذیری را برای نابینایان و کم‌بینایان لحاظ کنم

یک همراه اقدام به انجام چنین کاری بکنند، یا در زمانی که خود به تنهایی به چنین مکان‌هایی مراجعه می‌کنند، به توضیحات و سلیقه فروشنده اعتماد کنند که در بیشتر مواقع هم در هیچ کدام از این دو حالت، نتیجه

خورده‌اند در دستور کار کمیسیون اجتماعی قرار دارند، گفت: «این لایحه بر اساس میزان اهمیت در نظر گرفته می‌شود. ما باید افراد دارای معلولیت را در بزنگاه‌های مختلف اجتماعی در نظر داشته باشیم چه در هم‌ساز سازی اجتماعی و چه در مناسب سازی های محیطی. من به عنوان فردی که کارمند بهزیستی و مددکار بودم این موضوع را چنانچه از طرف دولت بیاورد به صورت خاص و ویژه پیگیری می‌کنم تا نکات ضعف و مشکلات را اصلاح کنیم و به امضای نمایندگان است تا ان شاءالله فرآیند تشکیل شود.»

جامع حمایت از حقوق معلولان را گرفتیم، محبوب‌ترین لایحه کمیسیون اجتماعی اصرار دارد که جای یک لایحه جمع خالی است، گفت: «ما اصرار داریم که از معلولان و افراد کم توان به طور کلی و عمومی دفاع شود و چه بهتر که در قالب یک قانون جامع و کاملی مثل قانون جامع حمایت از حقوق معلولان این اتفاق بیفتد، من و همه نمایندگان کمیسیون اجتماعی پیگیری می‌کنیم که هر چه زودتر این اتفاق بیفتد.»

جلیل مختار نماینده آبادان و سخنگوی کمیسیون اجتماعی با ابراز امیدواری به اینکه لایحه‌هایی که برگشت

که برای مقطع کارشناسی ارشدم برگزیدم اما همواره در فکر پیدا کردن نقطه مشترکی میان هنر و فناوری بودم.» آن‌هایی که دستی در دنیای اینترنت داشته باشند می‌دانند که این روزها، کسانی در بازار اقتصادی برنده می‌شوند که بتوانند کاربران این حوزه را جذب خود کنند و کالا و خدماتشان را از این راه به آنها عرضه کنند. با همین اصل است که شادیار و همکارانش برای ارائه محصولات هنری شان به سراغ اینترنت می‌روند: «در این سایت فروش، دو گروه با هم در تعامل قرار می‌گیرند: گروه اول هنرمندانی هستند که محصولات عرضه شده را تولید می‌کنند و دسته دوم، آن‌هایی را شامل می‌شود که به قصد خرید کردن وارد سایت می‌شوند. آنچه در اینجا عرضه می‌شود، شامل محصولاتی است که همگی به شکل دست‌ساز تولید شده‌اند. این دست‌ساز بودن، به آن معنا نیست که تمامی آثار، لزوماً هنری به حساب می‌آیند.» استفاده از سایت‌هایی که محوریت اصلی شان تصویر و عکس باشد همیشه برای نابینایان دردسرساز بوده است اما مدیر سایت که یک نابینا باشد، قطعاً در طراحی هایش، هم‌عناش را هم در نظر می‌گیرد: «من در طراحی این سایت سعی کرده‌ام تمامی جوانب دسترس‌پذیری را برای نابینایان و کم‌بینایان لحاظ کنم. افزون بر این، همه عکس‌هایی که از آثار مختلف

روایت می‌شود، از توضیحات کاملی برخوردار است.» اگر چه خرید کردن برای هر کسی ممکن است لذت بخش باشد اما خرید کردن برای نابینایان و روسدای سخت و دشوار است چرا که با باید

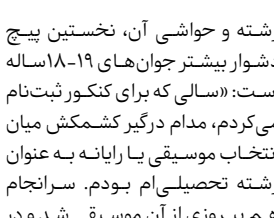
رشته و حواشی آن، نخستین پیچ دشوار بیشتر جوان‌های ۱۹-۱۸ ساله است: «سالی که برای کنکور ثبت‌نام می‌کردم، مدام درگیر کشمکش میان انتخاب تحصیلی ام بودم. سرانجام هم پیروزی از آن موسیقی شد و در رشته آهنگسازی در دانشکده هنرهای زیبای دانشگاه تهران پذیرفته شدم.»

دانشکده‌های هنر، عموماً مکانی برای پیوند هنرمندان شاخه‌های مختلف هنری به حساب می‌آیند. «چهار سال حضورم در این دانشکده، مرا با دوستانی از شاخه‌های دیگر هنری پیوند داد که همین ارتباطات، حالا دستمایه‌ای شده برای اینکه بتوانم با دستی باز، هنر و تکنولوژی را به هم برسانم.»

اگر در دوره کارشناسی، هنر بر تکنولوژی چربیده بود، در مقطع بالاتر، ورق برمی‌گردد و تکنولوژی، برنده شکاش درونی شادیار می‌شود: «مهندسی نرم‌افزار، رشته‌ای بود

«زندگی همیشه یک لذت است؛ لذت دوست داشتن و دوست داشته شدن. هدیه دادن و هدیه گرفتن. خاص بودن و دیده شدن. لذت از زندگی لذت بردن. شادیار خدایاری و همکارانش در فروشگاه مجازیشان می‌خواهند در لذت این زندگی همراه شما باشند.» این‌ها را از زبان مهندس «شادیار خدایاری» می‌شنویم.

کار آفرین نابینایی که سعی کرده دو جنبه مختلف از شخصیتش را با هم آشتی دهد و دست به کار شغلی شود که هم ارضاکنده طبیعت هنری اش باشد و هم روح علاقه‌مند به رایانه و تکنولوژی اش را راضی نگه دارد. در دفتر کارش، رو به روی شادیار می‌نشینیم و این جملات را از زبان او، به عنوان مانیفست فعالیتش می‌شنویم.

متولد خرداد ۱۳۶۰ است و برخلاف بسیاری از دانش‌آموزان نابینا، دوره دبیرستان را به جای نشستن سر کلاس‌های ادبیات و علوم انسانی، به دنبال علاقه شخصی اش رفته و ریاضی فیزیک خوانده. «در سال‌هایی که دوره دبیرستان را می‌گذراندم، هنوز از اندک قدرتی برای دیدن برخوردار بودم. تخته را نمی‌دیدم اما اعضای خانواده به کمک می‌آمدند و در مواقعی که عنوان فیزیک خواندن کتب را نداشتم، آنها را برایم ضبط می‌کردند.» از جمله آدم‌هایی است که برنامه‌نویسی را از همان سال‌های آغازین همه‌گیر شدن رایانه میان ایرانیان آغاز کرده است: «علاقه‌مندی ام به رایانه و برنامه‌نویسی باعث شده بود از همان سال‌های دبیرستان، درگیر فوت و فن‌های برنامه‌نویسی باشم به طوری که در طول چهار سال دبیرستان، همیشه عضو تیم برنامه‌نویسی مدارس می‌بودم که در آنها تحصیل می‌کردم.» ماجرای کنکور و انتخاب

۱۶ اردیبهشت سال ۱۳۸۳ قانون جامع حمایت از حقوق معلولان توسط نمایندگان ملت به تصویب رسید. تصویب این قانون نوید روزهای درخشانی را برای جامعه معلولان ایران می‌داد، هر چند این قانون در سال‌های مختلفی که اجرا شد نتوانست مشکلات بسیاری را از پیش پای جامعه معلولان بردارد اما با گذشت بیش از ۱۰ سال از اجرای آن مشکلات و نواقص آن معلوم شد. همه این مشکلات بود که دست اندرکاران را به فکر بازنگری و اصلاح قانون انداخت. طی جلسات متعدد

از گوشه و کنار پارلمان

فراکسیون معلولان در مجلس دهم تشکیل می‌شود

رایان عمران

کارشناسان و دست اندرکاران حوزه معلولان به بازنگری این قانون پرداختند و بعد از تصویب هیأت وزیران توانستند این لایحه را به مجلس نهم برسانند هر چند که این لایحه از سوی شورای نگهبان برگشت خورد و مجدداً به دولت برگشت. امروز جامعه معلولان ایران چشم امیدشان به نمایندگان منتخب مجلس دهم است تا با یک خواست جمعی از دولت بخواهند مجدداً این لایحه را به مجلس برسانند. به همین بهانه از **علیرضا محبوب** نماینده قدیمی فعال در کمیسیون اجتماعی و نماینده مردم تهران در مجلس دهم سراغ قانون

با مشارکت انجمن باور و شبکه تشکل‌های نابینایان و کم‌بینایان چاوش برگزار شد:

نشست تخصصی بررسی حقوق معلولان در ایران

نشست تخصصی بررسی حقوق معلولان در ایران روز چهارشنبه ۲۳ تیر ماه ۹۵ به عنوان گام مقدماتی برگزاری کنگره حقوق شهروندی در ایران با حمایت سایت کلاشهرهای شهرداری تهران و مدیریت کمیسیون حقوق شهروندی برگزار شد.

این نشست تخصصی که در محل ستاد توانمندسازی سمن‌های شهر تهران برگزار شد، در قالب یک پنل تخصصی در دو بخش سازماندهی شد: در بخش اول دکتر همایون هاشمی نماینده مجلس شورای اسلامی و رئیس سابق سازمان بهزیستی کشور به ارائه دیدگاه‌های خود در خصوص جایگاه حقوق افراد دارای معلولیت در حقوق شهروندی ایران و مهم‌ترین چالش‌ها و ضرورت‌ها در این حوزه پرداخت.

هاشمی مهم‌ترین ضرورت‌های دستیابی شهروندان دارای معلولیت به حقوق خود را دسترس‌پذیری محیطی برای مشارکت افراد معلول و نیز ترویج فرهنگ باور به توانمندی‌های افراد معلول ذکر کرد و مهم‌ترین گام را در این عرصه اجرای قوانین حمایتی از افراد معلول با تخصص بودجه و برنامه‌ریزی دقیق دانست.

رئیس سابق سازمان بهزیستی در پایان تشکیل کارگروه برای ایجاد شهری بدون مانع برای معلولان، تمرکز بر قوانین مناسب‌سازی شهری و توجه جدی به قانون جامع معلولان را به عنوان پیشنهاد مطرح کرد.

در بخش دوم نشست دکتر ناصر سرگران حقوق‌دان نابینا به‌عنوان گرداننده پنل به طرح پرسش‌هایی در زمینه پیشینه تدوین حقوق شهروندان معلول در ایران، علت

افتتاح سومین مجتمع خدمات بهزیستی کلاله در پنجمین روز هفته بهزیستی

همزمان با پنجمین روز هفته بهزیستی، سومین مجتمع خدمات بهزیستی کلاله با حضور مسئولان افتتاح شد. به نقل از روابط عمومی بهزیستی گلستان، سومین مجتمع خدمات بهزیستی شهرستان کلاله در حوزه توانبخشی با عنوان مجتمع خدمات بهزیستی «هگشا» ۲۶ تیر ماه همزمان با پنجمین روز هفته بهزیستی، با حضور مدیرکل بهزیستی استان، فرماندار و رئیس بهزیستی کلاله در این شهرستان به بهره‌برداری رسید. رقیه رحمانی، مدیرکل بهزیستی استان در این مراسم گفت: این مجتمع به عنوان سومین مجتمع خدمات بهزیستی کلاله که با مجوز اداره کل بهزیستی فعالیت خود را آغاز کرده در زمینه توانبخشی مبتنی بر جامعه (cbr) به منظور رفع نیازمندی‌ها و بهبود کیفیت زندگی جامعه هدف بهزیستی در شهرستان کلاله خدمات ارائه می‌کند. وی افزود: شهرستان کلاله با بیش از ۴ هزار و ۱۴۰ نفر معلول و سالمند، ۹ درصد معلولان استان را در خود جای داده است. معلولیت جسمی - حرکتی با یک هزار و ۵۱۰ نفر بیشترین و معلولیت صرع با ۲۳۲ نفر کمترین نوع معلولیت در این شهرستان به شمار می‌رود.

معاون امور توانبخشی و سالمندان سازمان بهزیستی گفت: ۱۸ هزار بیمار ضایعه نخاعی در بانک اطلاعات این سازمان ثبت نام کرده اند که از این تعداد، افزون بر ۱۶ هزار نفر حق پرستاری دریافت می‌کنند. کیوان دوانگران روز شنبه در نشست خبری به مناسبت هفته بهزیستی اظهار کرد: علاوه بر بیماراران ضایعه نخاعی یک میلیون و ۴۰۰ هزار نفر از بیماران‌ی که دارای معلولیت باز هستند هم حق پرستاری ۲ میلیون ریالی دریافت می‌کنند. وی با بیان اینکه رویکرد این سازمان اجتماع محور و مبتنی به خانواده است افزود: سعی می‌کنیم تا این بیماراران را در کانون خانواده نگه داریم و حق پرستاری به خانواده‌ها در امر نگهداری کمک می‌کند. مدیرکل امور توانبخشی و سالمندان سازمان بهزیستی گفت: ۲۰ درصد از ۴۵۰ هزار نفر از جامعه روستایی کشور از خدمات طرح سی سی آر استفاده می‌کنند. دوانگران افزود: طرح توانبخشی مبتنی بر جامعه یا سی سی آر با اولویت شناسایی معلولان با هدف پیشگیری از تشدید معلولیت، اشتغال‌زایی و توانمند سازی معلولان در حال اجراست.

یک هفته با اخبار معلولان